

L'escultor Lluís Bonifàs: una gran figura barroca

JOAN YEGUAS I GASSÓ

Lluís Bonifàs i Massó (Valls, 1730-1786) és un dels màxims exponents de l'escultura catalana del segle XVIII. Es tracta d'un artista de gran categoria, ja que en la seva obra s'uneixen bona tècnica, concepció mística i ideologia acadèmica. Membre d'una família d'escultors procedents de Barcelona. El seu avi era Lluís Bonifàs i Sastre, i el seu pare fou Baltasar Bonifàs i Anglès. En relació al cognom, els seus avantpassats es fan anomenar "Bonifaci", però ell "Bonifàs" perquè va trobar dades en papers antics, i d'aquesta manera signava. Alguns autors el mencionen de forma incorrecta, per derivació fonètica: "Bonifaz" (a l'antiga historiografia castellana) i "Bonifaç" (a alguna historiografia catalana).

El 5 de juny de 1763 va aconseguir el grau d'escultor acadèmic per la "Real Academia de Bellas Artes de San Fernando", amb un relleu de Sant Sebastià assistit per Irene i Lucil·la. Fou el segon escultor català en ser acadèmic, després de Pere Costa el 1754. Bonifàs era un escultor molt tradicional, per tres raons. Primera, no treballava sol, o sigui, que tenia un taller per a la realització dels retaules. Segona, el seu taller va romandre sempre a Valls, vila natal de l'artista i on residia la seva família. I tercera, sovint repetia les tipologies dels retaules, sobretot la seva estructura arquitectònica. Va continuar i augmentar el crèdit de l'escola d'art que havia fundat el seu avi, ubicada a Valls, per on van passar nombrosos alumnes, entre els quals val la pena assenyalar a Ramon Amadeu i Grau.

Coneixem la majoria de les seves obres gràcies a un llibre de notes escrit pel mateix escultor. Una activitat que es va iniciar a partir de 1747, i que es desenvolupa a l'àmbit de la Catalunya rural d'interior. Va treballar en obres i projectes de més de 50 pobles catalans, distribuïts per les demarcacions de Tarragona, Lleida i Barcelona. Es documenta la seva

A VALLS, BARROC

Lluís Bonifàs i Massó. Talla de fusta policromada representant un Rei d'Israel (1754). Procedent del Retaulle del Roser de l'Església Prioral de Sant Pere de Reus. Museu de Valls.

Lluís Bonifàs i Massó. Relleu de Sant Sebastià. (1763) Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, Madrid.

Atribuit a Lluís Bonifaci, el Vell. L'agonia de sant Francesc Xavier, relleu sobre fusta policromada (1693). Església Arxiprestal de Sant Joan, Valls.

presència a: Alt Camp (Valls, Alió, Milà, Valmoll, Vilabella, Nulles, Pla de Cabra, Sarral), Baix Camp (Reus, Selva del Camp, Alcover, Aleixar), Conca de Barberà (Montblanc, Espluga de Francolí, Vimbodí, monestir de Poblet), Priorat (Falset i cartoixa d'Escaladei), Tarragona, Segrià (Lleida, Serós i Aitona), Garrigues (Borges Blanques, Granyena, Tarrés, Espluga Calba, Omellons), Urgell i zona d'influència (Tàrraga, Anglesola, Verdú, Sant Martí de Maldà, Vallbona de les Monges, Golmés i Cubells), puntualment a Calaf, i rodalies de la capital de Catalunya (Barcelona, cartoixa de Montalegre, Arenys de Mar, Vilanova i la Geltrú).

Va realitzar 48 retaules complets, 31 imatges, 12 traces de retaule, 5 misteris de processó, 8 models per executar en plata, 2 lliteres de la Mare de Déu, entre altres coses. Entre els que cal destacar una obra fonamental i una de les més importants del barroc català, dissortadament cremada el 1936, com la majoria de la seva producció en fusta: el cor de la catedral nova de Lleida (1774), compost per més de 100 relleus d'apòstols i escenes religioses, que coneixem gràcies a fotografies antigues. Entre les obres conservades, cal citar: l'esmentat relleu amb que va aconseguir el mèrit acadèmic (Madrid, 1763); a l'església de Sant Joan de Valls podem contemplar tres magnífics exemplars, el misteri processional de la Soledat (1755), el misteri processional del Davallament (1766), així com la imatge de sant Aleix i els relleus de la seva capella (1769); o la fabulosa llitera de la Mare de Déu (catedral, Girona, 1773).

